

Oratorij – salezijanski mladinski center

Sektor za
salezijansko
mladinsko pastoralo

L'ORATORIO – CENTRO GIOVANILE SALESIANO
© Sektor za mladinsko pastoralo,
Don Boskovi salezijanci – Centralni sedež, Rim, 2021

Grafično oblikovanje: Artia Comunicación

Ilustracije: Javier Carabaño

Prevod: Jure Babnik

Jezikovni pregled: Kristina Anželj

Prelom: Marko Suhoveršnik

Izdala: Salezijanska mladinska pastoral, Ljubljana, 2024

Založil: Salezijanski inšpektorat, Ljubljana

Nekomercialna izdaja

Oratorij – salezijanski mladinski center

Sektor za
salezijansko
mladinsko pastoralo

KRATICE IN OKRAJŠAVE

CV – KŽ	Papež Frančišek, Posinodalna apostolska spodbuda Kristus živi – Christus vivit, Cerkevni dokumenti 158, Družina, Ljubljana 2019.
EG – VE	Papež Frančišek, Apostolska spodbuda Veselje evangelija – Evangelii Gaudium, Cerkevni dokumenti 140, Družina, Ljubljana 2014.
K	Konstitucije Družbe sv. Frančiška Saleškega, Salezijanski inšpektorat, Ljubljana 2015.
QR – RO	Dikasterij za mladinsko pastoralo, Salezijanska mladinska pastoralala. Referenčni okvir – La pastorale giovanile salesiana. Quadro di riferimento, Salezijanski inšpektorat, Ljubljana 2014.
PGA	Sektor za salezijansko mladinsko pastoralo, Una pastorale giovanile che educa all'amore – Mladinska pastoralala, ki vzgaja za ljubezen, Rim 2023.
PGF – MPD	Sektor za salezijansko mladinsko pastoralo, Mladinska pastoralala in družina – Pastorale Giovanile Salesiana e Famiglia. Salezijanski inšpektorat, Ljubljana 2022.
SPO	Spomini Oratorija sv. Frančiška Saleškega od 1815 do 1855, Salezijanski inšpektorat, Ljubljana 1996.
VPN	Vzgojno-pastoralni načrt
VPS	Vzgojno-pastoralna skupnost
VZ	Vrhovni zbor salezijanske družbe

Kazalo

Predstavitev	6
--------------------	---

» Poglavlje 1

IZVIRNOST SALEZIJANSKEGA ORATORIJA	17
1.1. Oratorij svetega Frančiška Saleškega v Valdoccu	10
1.2. Don Boskov osebni pečat	11
1.3. Oratorijsko merilo je tudi danes aktualno in veljavno	12
1.4. Zgodovinski razvoj in razširitev don Boskovega dela	13
1.5. Različni modeli delovanja oratorija-mladinskega centra	15

» Poglavlje 2

VZGOJNO-PASTORALNA SKUPNOST	
ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA	31
2.1. Pomen VPS oratorija-mladinskega centra	20
2.2. Subjekti VPS oratorija-mladinskega centra	21
2.2.1 Namembniki	21
2.2.2 Vzgojitelji-animatorji	23
2.2.3 Voditelji / ravnatelji	25
2.2.4 Druge pomembne vloge	26

» Poglavlje 3

VZGOJNO-PASTORALNA PONUDBA	
ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA	43
3.1. Evangelizacijska izkušnja	32
3.1.1 Kulturna raznolikost in verska pluralnost	33
3.1.2 Cerkev v izhodu	34
3.2. Preventivna izkušnja	35
3.2.1 Preventivno merilo	35
3.2.2 Merilo združevanja	36
3.3. Preoblikujoča izkušnja	37
3.4. Izkušnja poklicnega in misijonarskega zorenja	39

» Poglavlje 4

ORGANSKA PASTORALNA ANIMACIJA	
ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA	43
4.1. Temeljni pristopi v ponudbi	44
4.2. Animacija in usklajevanje pristopov	47
4.3. Formacija – skupni in trajni pristop	48
4.4. Strukture sodelovanja in odgovornosti	50
4.4.1 Lokalna animacija	50
4.4.2 Inšpektorialni/nacionalni animacijski center	54

Predstavitev

Don Bosko

je oratorij vzpostavil kot središče svojih dejavnosti in pobud. Ker ga je gnala pastoralna ljubezen, na začetku ni imel stalnega bivališča in je oratorij imel v lopi. Oratorij je tudi danes, kakor je bil takrat, **prototip salezijanske navzočnosti in poslanstva**: ponuja sprejemanje, vzgojo, kulturno rast in pripravo na življenje.

Oratorij-mladinski center je še vedno specifično »okolje«, ki je referenčno in izžareva salezijansko karizmo. Iz srečanja z mladimi, ki najbolj potrebujejo pomoč, ter iz celostne in konkretne ponudbe v okolju spontanega sodelovanja se je rodila naša pedagogika z značilno vsebino in metodo, z likom vzgojitelja, ki presega institucionalno vlogo ter postaja prijatelj in oče mladih.

S pomočjo oratorija-mladinskega centra vzpostavljamo stik z mladimi in odkrivamo njihovo notranje bogastvo, njihov potencial, njihovo prirojeno, občuteno in želeno dostojanstvo. Vsak mlad človek osebno nosi znamenja Božje ljubezni; njegove osebne okoliščine mu ne preprečujejo, da bi rasel kot oseba in Božji otrok.

Oratorij-mladinski center je zasnovan tudi kot prostor, ki ima zmožnost, da je odprt vsem mladim v soseski in okolici, da bi tako postal poseben kraj služenja »mladih za mlade«. Mladi, ki so vključeni v njegovo dinamiko, se naučijo biti animatorji vzgojnega okolja, ki služi njihovim vrstnikom.

Prav ta izvirna karizmatična stvarnost nas je spodbudila, da smo s pomočjo vseh salezijanskih inšpektorij prenovili besedilo Referenčnega okvira salezijanske mladinske pastore iz l. 2014 ter prišli do priročnika o oratoriju-mladinskem centru, ki ga lahko upravičeno štejemo za zbirko »zrelega razmišljanja z mnogimi glasovi«, ki je nastal in se hrani v resnično simfonični pastoralni praksi današnje kongregacije.

Na teh straneh želimo v mnogoterosti in raznolikosti oratorijskih resničnosti prepoznati posebno fizionomijo tega pastoralnega področja. To je

naloga, ki je ni lahko doseči, saj raznolikost pristopov ali modelov predstavlja veliko raznolikost in izvirnost.

Naš namen je ponuditi široko in posodobljeno razumevanje oratorija-mladinskega centra. Želimo prispevati k **potrditvi, prenovi in poživljanju novosti oratorija-mladinskega centra**, zakoreninjenega v našem karizmatičnem spominu, ter poskrbeti, da bo njegov vzgojni in evangelizacijski potencial aktualen. Ob pripravi prenovljenega besedila smo v dialogu in razpravi z inšpektorijami zaznali naraščajoče zanimanje za ponovni zagon te ustanove, ki ima globoke korenine v naši vzgojni in pastoralni zgodovini.

Vsako lokalno in inšpektorialno okolje vabimo, da se ob teh razmišljanjih vpraša: »Kako bi lahko oratorij-mladinski center v naši inšpektoriji ali lokalnem okolju posodobili, okrepili ali poživili?

Za to novo vino potrebujemo nove mehove – to je nova generacija mladih. Marija, naša vzgojiteljica, ve, kako prositi svojega Sina za vino, zato se ji zaupamo, da bi znali na te izzive odgovoriti.

Miguel Ángel García Morcuende

Vrhovni svetovalec za mladinsko pastoralo

TORINO, 8. DECEMBER 2023

IZVIRNOST SALEZIJANSKEGA ORATORIJA

POGLAVJE

1 1

ORATORIJ SV. FRANČIŠKA SALEŠKEGA V VALDOCCU

Oratorij svetega Frančiška Saleškega je bil **don Boskovo prva stalna ustanova**, iz katere so potem izšle vse druge. Vzgojno okolje, ki ga je vzpostavil v Valdoccu, je bilo pastoralni odgovor na vzgojni izziv, ki so ga v 19. stoletju v Torinu predstavljali najbolj potrebni mladi. Don Bosko je s svojim oratorijem neposredno odgovarjal na njihove potrebe. Pri tem ga ni vodilo strukturirano župnijsko delovanje, temveč sta ga vodili pastoralna ljubezen in srce. Oratorij je bil torej zasnovan kot »odprti misijon« na kontinentu mladih, da bi se z njimi srečal tam, kjer se fizično in psihično nahajajo.

Don Bosko je bil obkrožen s priseljenimi mladimi brez družin, s potepuhi. Iskal jih je v zaporih:

»Ko sem videl trume fantov od 12 do 18 let, vseh zdravih, močnih in s prebujeno nadarjenostjo, a tam nedelavnih, oglodanih od mrčesa, v pomanjkanju duhovnega in telesnega kruha, me je navdajala groza. Sramota domovine, ponižanje družine in onečaščenje samega sebe je bilo poosebljeno v tistih nesrečnežih.« (SPO, str. 81).

Treba je bilo torej odpreti Oratorij čim večjemu številu mladih: začel je na ulici in jih skušal spoznati; ob nedeljah je imel praznični oratorij z mladimi; med tednom je nadaljeval z obiski mladih na delovnih mestih, kjer so opravljali preproste obrti. Večini od njih je poleg kateheze ponudil zdravo zabavo, osnovno izobrazbo in usposabljanje za življenje.

Don Bosko je znal vzgojiti osebe, ki so bile človeško uravnotežene, tako da je **mlade spremljal osebno, v skupinah in v vzgojnem okolju**, jih srečeval, sprejemal, spoznaval in spodbujal na celosten način. To spremljanje je bilo tako pomembno, da je postalo vzorec za vse druge salezijanske izkušnje in ga je treba vedno močneje predlagati/spodbujati v različnih časih in kulturnih okoljih.

1 2 DON BOSKOV OSEBNI PEČAT

Vse, kar je don Bosko počel, je bilo namenjeno odrešenju mladih. To je oblikovalo njegovo dejavnost ter jo preoblikovalo v **značilno obliko vzgoje, ki jo je imenoval »preventivna«** in ki jo je vsa leta uresničeval v Oratoriju. Korak za korakom se je začela širiti:

- ▮ od začetne kateheze do navzočnosti-sodelovanja v življenju mladega človeka, s pozornostjo na njegove potrebe, težave in priložnosti;
- ▮ od »časovno omejenega« prazničnega oratorija do »celodnevnega« doma, ki se z osebnimi stiki ter dopolnjujočim se družabnimi in verskimi dejavnostmi razširi preko celega tedna;
- ▮ od izključno katehetske ponudbe k ponudbi celostne vzgoje mladih, kar pomeni zorenje njihovih telesnih, psiholoških, kulturnih, socialnih, poklicnih in duhovnih potencialov;
- ▮ od vzgojnega okolja, ki je »omejeno« na svet mladih, k družinski prisotnosti vzgojiteljev, družin in pomembnih odraslih med mladimi;
- ▮ od ustanove, ki jo vodijo odrasli, k skupnosti, v kateri so mladi soodgovorni, in k skupnosti, ki je odprta vsem;
- ▮ od usmerjenosti na program k usmerjenosti na osebo in na medosebne odnose;
- ▮ od kraja, zaprtega v lastne stene, k misijonarskemu zagonu mladinske skupnosti, ki je odprta vsem mladim;
- ▮ od neobstoječe organizacije do salezijanskega okolja, ki je strukturiran s pravilniki in/ali statuti, ki opredeljujejo odgovornosti, odnose in dejavnosti.

Don Bosko je v Oratoriju povzel to praktično, izvirno in aktualno sintezo preventivnega sistema, ki nas danes določa in jo predstavljamo kot njegov pečat in zapuščino.

Njegova preventivna dejavnost je vzbudila v mladih željo po rasti in zorenju, ki je napredovala od prvih potreb po druženju in učenju k bolj sistematični in poglobljeni človeški in verski vzgoji.

1 3

ORATORIJSKO MERILO JE TUDI DANES AKTUALNO IN VELJAVNO

Don Boskova izvirnost in njegov zgled sta nam zapustila oratorijansko srce, ki danes utripa v vsakem dobrem salezijancu, kjerkoli je poklican, da opravlja svojo vzgojno in pastoralno nalogo. To je srce, ki nadaljuje utrip apostolske gorečnosti prvega Oratorija in ki je neutrudna ljubezen do dobrotelnosti. Njegov »pastoralni zagon« je kot **navdihujoče načelo naše predanosti in navzočnosti med mladimi**. To je, na kratko rečeno, salezijansko razpoloženje od prvih zaobljub do zadnjega diha!

Odločno moramo zatrditi, da se izraz »oratorij« ne nanaša le na ustanovo, ampak gre za model vzgojno-pastoralnega okolja za mlade v različnih okoliščinah salezijanskega poslanstva. Kaže se nam torej kot naloga-model, ki je tudi danes aktualen in veljaven.

Glede na to, kar je bilo rečeno o njegovi izvirnosti, je don Boskov Oratorij v izvoru vsega salezijanskega dela in je njegov prototip. Če je bil torej Valdocco glavni kraj zgodovinskega salezijanskega poslanstva, je don Boskova duhovna in apostolska izkušnja tudi danes naše trajno merilo za razločevanje in prenovo. Od tod sledi, da poživiti Oratorij pomeni pomladiti fizionomijo salezijanskega poklica.

Don Boskova duhovna in apostolska izkušnja na tem področju ostaja naše stalno merilo za razločevanje in prenovo:

»Don Bosko je v svojem prvem oratoriju živel tipično pastoralno izkušnjo. Za fante je bil to dom, ki sprejema; župnija, ki evangelizira; šola, ki uvaja v življenje; ter dvorišče za njihove prijateljske stike in za življenje v veselju. Pri uresničevanju našega poslanstva danes nam je valdoška izkušnja trajno merilo za presojanje in prenavljanje vsake dejavnosti in ustanove.« (K, št. 40).

Oratorijsko merilo torej definira vsako salezijansko navzočnost in jo karizmatično opredeljuje. Od nas zahteva, da izhajamo predvsem iz položaja najbolj potrebnih mladih in delavskih okolij (»prednostna odločitev za revne«), z osrednjo skrbjo za duhovno formacijo (župnija, ki evangelizira), hkrati pa nudimo družinsko gostoljubje (dom), človeško napredovanje (šola) in sobivanje v ozračju veselja in prijateljskih odnosov (dvorišče).

»Razločevanje in prenova« salezijanske hiše v luči tega merila pomeni, da dejavnosti in ustanove, ki jih danes vodimo, nenehno preverjamo ali in v kolikšni meri zvesto nadaljujejo don Boskovo poslanstvo z zmožnostjo odgovora na potrebe in z načinom navzočnosti. Te salezijanske vrednote in načela so bile poimenovane tudi z izrazi *oratorijski duh*, *oratorijsko okolje in/ali oratorijsko srce* (prim. QR – RO, 5. poglavje, št. 3).

1 4

ZGODOVINSKI RAZVOJ IN RAZŠIRITEV DON BOSKOVEGA DELA

A V teku časa se oratorijsko navdihovalno načelo in njegove izvirne značilnosti niso spremenile. Vendar pa proces kulturne globalizacije, spreminljivost pojavov, ki zaznamujejo položaj mladih, in novi izzivi zahtevajo ustrezne »odgovore«, osredotočene na življenjski kontekst tukaj in zdaj. Tako nas papež Frančišek opominja:

»Poleg običajne pastore, ki jo udejanjajo župnije in gibanja po določenih shemah, je zelo pomembno dati prostor »ljudski mladinski pastorali«, ki ima drugačen slog, druge čase, drugačen ritem, drugačno metodologijo. Gre za širšo in prožnejšo pastoralo, ki po različnih krajih, kjer se gibljejo mladi, spodbuja naravno vodstvo in tiste karizme, ki jih je Sveti Duh že posejal med njimi.« (CV – KŽ, št. 230).

Dejansko so se, kot rečeno, **pojavile nove okoliščine oz. določujoči konteksti, v katere se umešča oratorijska ponudba**. Kompleksnost stvarnosti, v kateri živimo, vpliva na vzgojno in evangelizacijsko delovanje in ga pogojuje tudi na področju oratorija-mladinskega centra. Izpostavljamo nekaj pojavov, ki jih je treba posebej omeniti.

Najprej omenimo *novo pojmovanje prostega časa*, ki ga mladi vse bolj vrednotijo kot prostor, odprt za vse vrste družabnih, kulturnih in športnih izkušenj, kjer lahko razvijajo socialne odnose in osebne kompetence. Po drugi strani pa je prosti čas poln številnih in različnih dejavnosti, v katere so mladi vključeni in se jim posvečajo. Poleg tega nekatere od teh ponudb upravljajo civilne institucije, ki vanje vlagajo ogromne človeške in ekonomske vire, nekateri od njih zahtevajo nov in nujen antropološki razmislek.

Drugič je treba spomniti in poudariti, da nas eksponentno povečanje prostora za interakcijo, ki ga ustvarjata *digitalna kultura* in vse bolj izpopolnjena *tehnologija*, še bolj sili k spremembi vzgojne paradigme.

Končno obstajajo še drugi vidiki, ki vplivajo na vsakodnevno rutino formalnih in neformalnih vzgojnih kontekstov: migracijska gibanja na svetovni ravni; prenovljen pomen skupnosti, ki gre mimo tradicionalnih institucij; sobivanje in sodelovanje z drugimi verstvi in veroizpovedmi; antropološko-kulturne spremembe, ki se dogajajo v našem času in ki v celoti vplivajo na družino.

B Glede na to oratorij-mladinski center v mreži z drugimi vzgojnimi ustanovami še naprej ponuja dejavnosti, ki jih zaznamujeta njemu lastna slog in kakovost. Pristno oratorijansko srce ob sodelovanju družin in pomembnih odraslih zagotavlja, da oratorij **prilagaja svoj vzgojno-pastoralni načrt in se odziva na različne stvarnosti** v različnih geografskih, verskih in kulturnih okoljih, vedno pa z enakim vzgojno-evangelizacijskim namenom.

V tem smislu je oratorij-mladinski center v številna okolja prinesel vzgojno-evangelizacijsko ponudbo v obliki prvega oznanila, začetne kateheze ali ponovne evangelizacije. Spet drugje se oblikuje kot skrb za urgentne primarne potrebe, za neformalno izobraževanje, za celostni človeški razvoj in poklicno usposabljanje. Prav tako se uresničuje v ponujanju okolij za rekreacijo, šport in umetnost. Vedno pa skrbi za integracijo, participacijo ter za osebno, skupinsko in skupnostno angažiranost.

V mnogih primerih so se oratoriji-mladinski centri *razvili kot izhodiščne izkušnje za druge dejavnosti*, kot ključ, ki odpira vrata za uresničevanje salezijanske karizme. Tako so bili oratoriji-mladinski centri sredstvo za temeljno uresničevanje salezijanske karizme v določenem okolju, ki se

je sčasoma razširilo na bolj formalne načine. Številni oratoriji-mladinski centri so namreč nastali na obrobju ali na pastoralni meji in ni malo primerov, ko so se sčasoma, da bi se bolje odzvali na okoliščine in potrebe mladih, formalno oblikovali v evangelizacijske ustanove (cerkve/župnije), izobraževalne ustanove (šole/centri poklicnega usposabljanja) ali v ustanove za zaščito in napredovanje najbolj ranljivih (ustanove za mlade v nevarnosti in na obrobju).

Še več, oratorij-mladinski center je, ne da bi pri tem izgubil sposobnost sprejemanja vseh, v svoji notranji dinamiki *ustvaril prostor za šolske dejavnosti, poklicno usposabljanje, župnijsko življenje ali formalne in sistematične ponudbe za ranljive mlade, ki se znajdejo v nevarnosti in socialni izključenosti.*

15

RAZLIČNI MODELI DELOVANJA ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA

Glede na geografsko razširjenost kongregacije so oratoriji-mladinski centri zelo raznolike in dinamične stvarnosti, ki se nenehno posodablajo in prenavljajo. Zato **ne moremo govoriti o enem in izključnem modelu oratorija-mladinskega centra**, temveč o pluralni, večplastni in bogati salezijski stvarnosti.

Po kronološkem vrstnem redu in pomembnosti je najprej **praznični oratorij** in nato **dnevni oratorij** najbolj priljubljen, prilagodljiv in osebni izraz don Boskovega vzgojno-pastoralnega delovanja. Oba se razvijeta v operativni model oratorija-mladinskega centra. Sčasoma pridobivata nianse in tipologije. Vsaka od njih je definirana glede na možnosti in dejavnosti v lokalnih kontekstih. Na tem mestu bomo opisali nekatere od tipologij v aktualnih okoliščinah.

- ▮ Območni ali četrtni oratoriji-mladinski centri, ki so povezani v mrežo in odgovarjajo na potrebe mladih na svojem teritoriju, da bi jim pomagali preživeti in se razvijati po načrtu celostne vzgoje.
- ▮ Nočni oratoriji-mladinski centri, ki ponujajo iniciative in zagotavljajo ustrezne strukture za mlade (npr. kulturne, rekreacijske, športne, socialne, gledališke, glasbene, medijske in/ali verske iniciative).

- ▶ Potujoči oratoriji-mladinski centri, v katerih se razvijajo izkušnje kulturne animacije in socialne pomoči, namenjene krepitvi življenja in osebnih zgodb mladih na teritoriju. Pri tem se vedno trudijo biti usklajeni s salezijanskim načinom.
- ▶ Oratoriji-mladinski centri, ki brezposelnim mladim in tistim na robu šolskega sistema nudijo možnost osnovnega izobraževanja ali usposabljanja za določen poklic; lahko celo ponujajo izvenšolsko usposabljanje, da bi zmanjšali opustitev šolanja in omogočili vzgojno-izobraževalni uspeh.
- ▶ Oratoriji-mladinski centri, ki si prizadevajo za rehabilitacijo mladih, ki se znajdejo v tveganih razmerah ali so socialno izključeni. V ta namen nudijo začasne nastanitvene zmogljivosti, ki odgovarjajo na socialne, zdravstvene, kulturne, izobraževalne ali zaposlitvene potrebe. V tem kontekstu nekateri nudijo humanitarni sprejem in socialno vključevanje priseljencem in beguncem.

Salezijanski oratorij-mladinski center je torej ponudba, ki je **hkra-
ti zvesta svojemu izvoru in odprta za nove in spreminjajoče se
mladinske in družbene razmere** in ki se lahko prilagodi vzgojni in
verski raznolikosti, družbeno-kulturnim kontekstom in osebnim
zgodbam. S svojimi izvirnimi zgodovinskimi koreninami v Tori-
nu ima povsod močno ustvarjalno in življenjsko sposobnost, ki se
kaže v novih, prožnih in večplastnih ponudbah.

V tem smislu ima poseben poklicni in misijonarski potencial zaradi širine in raznolikosti obiskovalcev ter zaradi številnih možnosti navzočnosti in spremljanja.

NA KRATKO

1

Oratorij svetega Frančiška Saleškega je bil don Boskova prva stalna ustanova, iz katere so potem izšle vse druge. Don Bosko je znal vzgajati osebe, ki so bile človeško uravnotežene, tako da je mlade spremljal osebno, v skupinah in v vzgojnem okolju.

2

Vse, kar je don Bosko počel, je bilo namenjeno odrešenju mladih.

To je oblikovalo njegovo dejavnost in jo preoblikovalo v značilno obliko vzgoje, ki jo je imenoval »preventivna« in ki jo je vsa leta uresničeval v Oratoriju.

Od prvih potreb po druženju in učenju napreduje k bolj sistematični in poglobljeni človeški in verski vzgoji.

6

Po kronološkem vrstnem redu in pomembnosti je najprej praznični oratorij in nato dnevni oratorij najbolj priljubljen, prilagodljiv in osebni izraz don Boskovega vzgojno-pastoralnega delovanja. Oba se razvijeta v operativni model oratorija-mladinskega centra.

Izvirnost
salezijanskega
oratorija

5

Ne moremo govoriti o enem in izključnem modelu oratorija-mladinskega centra, temveč o pluralni, večplastni in bogati salezijanski stvarnosti: praznični in dnevni oratorij; območni ali četrtni oratorij-mladinski center; nočni; potujoči; za brezposelne mlade in tiste na robu šolskega sistema; za mlade v tveganih razmerah ali socialno izključene.

3

Don Bosko nam je kot dediščino zapustil oratorijansko srce.

Izraz »oratorij« se ne nanaša le na ustanovo, ampak gre za model vzgojno-pastoralnega okolja za mlade v različnih okoliščinah salezijanskega poslanstva.

Oratorijsko merilo definira vsako salezijansko navzočnost in jo karizmatično opredeljuje.

4

V teku časa se oratorijsko navdihovalno načelo in njegove izvirne značilnosti niso spremenile. Vendar so se pojavile nove okoliščine oz. določujoči konteksti, v katere se umešča oratorijska ponudba.

Oratorij prilagaja svoj vzgojno-pastoralni načrt in se odziva na različne stvarnosti v različnih geografskih, verskih in kulturnih okoljih.

VZGOJNO-PASTORALNA SKUPNOST ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA

POGLAVJE

2 1

POMEN VPS ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA

Kot nadaljevanje tega, kar smo povedali o zmožnosti za odprtost, prilagajanje in zbiranje v oratorijih-mladinskih centrih, je potrebna ponovna presoja vseh njegovih protagonistov (mladih, vzgojiteljev in salezijancev) in njegovih institucionalnih procesov (animacije, vodenja in organizacije).

V tej perspektivi je oratorij-mladinski center skupnost mladih, odprta vsem, **ponudba žive izkušnje Cerkve, ki deluje in je organizirana z VPS**, ki jo sestavljajo mladi, animatorji-vzgojitelji, družine, posvečeni salezijanci in drugih člani salezijanske družine, sodelavci in dobrotniki.

Gre za to, da kot don Bosko s svojimi mladimi in sodelavci v Valdoccu iz vsakega oratorija in mladinskega centra naredimo resnično gostoljuben dom, odprt za različne družine, otroke in mlade, zlasti tiste, ki so najbolj potrebni pomoči.

V tem smislu je **medgeneracijsko sožitje** v oratoriju-mladinskem centru bistvenega pomena. To skupnostno okolje omogoča premagovanje medgeneracijskega prepada, ki ga povzroča in poudarja individualizem. Čeprav so dejavnosti običajno načrtovane za določeno skupino, je oratorij-mladinski center vedno združujoč prostor, ki zmore v isti dejavnosti združiti člane več generacij (otroke, mlade, animatorje in družine). Včasih se organizirajo športne lige za različne starosti, skupne dejavnosti ob salezijanskih praznikih, solidarnostne pobude ali praznovanja, pri katerih sodelujejo mladi in njihove družine. Te in druge ponudbe izboljšujejo občutek pripadnosti in medsebojne povezanosti ter v mnogih primerih tudi medkulturnosti.

Naša izbira je tudi skupno delo salezijancev in laikov, v občestvu duha in namenov, v skupni/stični formaciji in doživljanju resničnih in pristnih trenutkov soodgovornosti.

2 2

SUBJEKTI VPS ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA

2 2 1

Namembniki¹

A Don Bosko je želel odpreti vrata čim večjemu številu mladih. **Oratorij ni bil banket za najboljše.** Ustanovljen je bil za pomoč tistim, ki so jo najbolj potrebovali zaradi svojega družinskega statusa (sirote, brezdomci in zapuščeni); zaradi svojega socialno-ekonomskega statusa (revni in priseljenci); zaradi svoje socialne ogroženosti (otroci z ulice in tisti, ki so bili izpuščeni iz zapora); zaradi svoje poklicne usmerjenosti (delavci, obrtniki, študenti in semenišniki); zaradi svojih nežnih let (tisti med 8 in 12 let).

Mladi so temelj don Boskove vzgojno-valdoške izkušnje, saj brez njih ni mogoče razumeti ne don Boska, ne njegove karizme, ne oratorija. Tudi danes je enako pomembna osrednja vloga mladih. Z don Boskom verjamemo, da so mladi najpomembnejši del družbe in da na njih sloni prihodnost družbe. Raznolikost kongregacije poudarja velik izziv in prilžnost, ki se kaže v sedanjem multietničnem, multikulturnem in multi-religioznem kontekstu.

Vzgojno-pastoralna ponudba oratorija-mladinskega centra mora ohraniti svojo **absolutno vključujočo naravo in zavezanost tistim, ki najbolj potrebujejo pomoč**, s posebno pozornostjo do mladih, ki živijo v najbolj konfliktnih okoliščinah, do tistih, ki so v nevarnosti, da postanejo žrtve kriminalnih združb ali so vpleteni v situacije, ki ogrožajo njihovo zdravje ali dostojanstvo. Kar zadeva migracije, ki so globalni pojav in odraz kompleksnega sveta, ki določa naša okolja, se mora oratorij-mladinski center z novo kulturo sprejemanja odzvati na izzive integracije mladih migrantov v realnost, ki je zanje nova in neznana. Kot salezijanci smo v prvi bojni vrsti tako pri ponujanju prostora za medčloveške odnose kot pri spodbujanju njihove interakcije z drugimi.

¹ V it. originalu je izraz »destinatari«, angl. »recipients«, kar bi lahko prevedli kot »naslovniki« ali »prejemniki«. V slo. se je v socialnem delu uveljavil tudi izraz »uporabniki«, ki ima v ozadju potrošniško miselnost in ga zato ne uporabljamo. V salezijanski literaturi, v nekaterih besedilih o književnosti, v pravu in v cerkveni literaturi je v rabi tudi izraz »namembniki«, ki se nam, čeprav ga (še) ni v SSKJ, zdi najbolj primeren, saj vsebuje »namen«, ki je temeljni vzgojni pojem in kaže na tiste, ki jim je vzgojno poslanstvo namenjeno.

Glede na različna tveganja, s katerimi se soočajo mladi, se *oratorij-mladinski center v številnih okoliščinah kaže kot alternativa z varnim okoljem, mirnim sobivanjem in globalno preventivo.*

B Glede na starost namembnikov lahko rečemo, da je prišlo do premika od izkušnje oratorija k oratoriju-salezijanskemu mladinskemu centru. Dobro se je ustaviti ob teh dveh modifikacijah.

- ▮ V nekaterih kontekstih se oratorij običajno razlikuje od mladinskega centra, čeprav to razlikovanje ne vpliva na njegovo naravo. Z izrazom **»oratorij«** je mišljeno vzgojno in evangelizacijsko okolje, namenjeno predvsem otrokom in predadolescentom, odprto za širok krog namembnikov. Spodbuja različne oblike preživljanja prostega časa in prijateljskih srečanj na igrišču in v neformalnih prostorih.
- ▮ S pojmom **»mladinski center«** je mišljen odprt prostor za druženje in vzgojo mladostnikov/mladih kot neposrednih namembnikov, ki se udeležujejo različnih ponudb celostne rasti, pri čemer prevladujejo skupinske metodologije za človeško in krščansko angažiranost. Tudi tu je prosti čas vsekakor okolje za humanizacijo in za razvoj vrednot, temelječ na svobodi, zabavi, ustvarjalnosti in gojenju prijateljstva.

Skratka, ko govorimo o **»oratorijih-mladinskih centrih«**, imamo v mislih bogato raznolikost ustanov širokega sprejemanja, oratorijsko stvarnost, odprto za vse, katere fizionomija se oblikuje glede na starost in potrebe mladih, glede na kontekst, glede na možnosti salezijanskega vzgojno-pastoralnega delovanja, glede na animatorje in človeške vire, ki so na voljo.

C Gibanje **Salezijanska mladina** je odlična uresničitev salezijanskega mladinskega apostolata in ima v oratorijih-mladinskih centrih poseben potencial prav zaradi svoje odprtosti za vse ter zaradi raznolikosti njenih ponudb in kontekstov. Vsi smo poklicani, da *Salezijansko mladino* animiramo v skladu z značilnostmi gibanja – to so značilnosti »vzgojno-evangelizacijskega« gibanja, ki postavlja v središče in vključuje vse mlade v inšpektoriji, s tem pa tudi vse mlade v oratorijih-mladinskih centrih. Jasno je treba reči, da ta mnogotera in diferencirana stvarnost najde svojo enotnost in zagon v don Bosku ter v skupnem uresničevanju njegove duhovnosti in pedagogike v skladu z okoliščinami in možnostmi vsakega posameznika.

Vzgojitelji-animatorji

VPS oratorija-salezijanskega mladinskega centra je v nenehni izgradnji in potrebuje ljudi, ki bodo spodbujali njegov načrt (VPN). Govoriti o načrtu pomeni govoriti o vsebinah, o natančnih ciljih, o fazah, ki jih je treba opredeliti, o virih, ki jih je treba poiskati in aktivirati, o ljudeh, ki se trudijo za uresničitev ciljev in dosledno vodijo procese. Za to oratorijsko nalogo je bistvena prisotnost vzgojiteljev.

Če izhajamo iz dejstva, da se v oratoriju-mladinskem centru vsa oseba, ki opravlja sebi lastno nalogo, šteje za »vzgojitelja« – prav zato, ker uresničuje vzgojno-izobraževalne procese – je treba razlikovati med »animatorjem-vzgojiteljem« in »poklicnim vzgojiteljem«.

A Z »**animatorji-vzgojitelji**« mislimo na mlade ali mlade odrasle, ki so opravili usposabljanja ter prostovoljno in svobodno nudijo različne pomoči v oratoriju-mladinskem centru, kot so apostolat ali prostovoljno delo, in so bodisi v operativno pomoč pri zadevah logistične in organizacijske narave bodisi nudijo salezijansko asistenco in spremljanje. Tu mislimo tudi na mlade, ki v slogu soodgovornosti živijo salezijansko karizmo med drugimi mladimi zunaj fizičnih zidov oratorija-mladinskega centra ter ki prevzemajo vzgojno ponudbo, ki je skupaj načrtovana v oratoriju-mladinskem centru in dejavno spodbujajo njeno uresničevanje.

Vzgojitelji-animatorji se zavedajo, da imajo med vsemi vzgojnimi osebami v oratoriju-mladinskem centru odločilno vlogo in da je življenje oratorija-mladinskega centra v veliki meri odvisno od njih: zaradi njihovega pričevanja služenja, zaradi njihove mladostne izkušnje salezijanskih vrednot, zaradi njihovega poznavanja oratorija-mladinskega centra, zaradi njihove vodstvene in organizacijske funkcije in zato, ker so poklicani, da skupaj z drugimi mladimi spodbujajo življenje samega oratorija-mladinskega centra.

Po drugi strani pa »**poklicni vzgojitelji**« dajo na voljo svoje specifične kvalifikacije in izkušnje, bodisi prostovoljno in brezplačno bodisi v okviru ekonomsko ovrednotenega delovnega razmerja. Ta vloga je vse bolj prisotna v oratorijih-mladinskih centrih. Niti dobra volja niti strukture se same ne morejo spopasti z nekaterimi novimi družbenimi pojavi (večkulturnost, priseljevanje, nasilje, ranljivost, izključenost itd.), zato je potrebno, da

določene situacije prevzamejo in vodijo strokovnjaki. Očitno je, da tako večja profesionalizacija kot institucionalizacija oratorijskega poslanstva pogosto zahtevata usposobljeno in zaposleno osebje.

Prevzemanje odgovornosti s strani ustrezno usposobljenih in motiviranih strokovnih oseb *ne pomeni osiromašenja številnih oblik priložnostnega in prostovoljnega sodelovanja animatorjev, ki nam jih je zapustila tradicija naših oratorijev-mladinskih centrov*. Nasprotno, njihov namen je, da so v službi vsakega od njih in še bolj v službi splošne koordinacije; njihov namen je, da bi salezijanska vzgojno-evangelizacijska ponudba dosegla več mladih.

B Tako pričevanje prostovoljcev kot pričevanje poklicnih vzgojiteljev najdeta razlog svojega obstoja **v središčni vlogi mladega človeka in v vzgojnem obzorju, ki je zanj predvideno**. Ta prioriteta pri vzgojnem delu, v vseh projektih in pri vseh dejavnostih, mora biti vedno prisotna in zagotovljena tudi v primerih, ko je glede na teritorialne okoliščine ali glede na strukturne okoliščine morda potrebna posebna profesionalizacija dela zaradi dobrega delovanja oratorija-mladinskega centra in zaradi boljše pozornosti na mlade.

Vsi vzgojitelji že zaradi mladosti in/ali zaradi strokovnosti v sebi privzemajo salezijansko poslanstvo in poklicanost, da so vzgojitelji-evangelizatorji mladih. Zato se morajo nenehno odgovorno soočati s salezijansko karizmo in vzgojno-pastoralnimi cilji oratorija-mladinskega centra. *Njim mora biti tudi namenjena posebna pozornost, spremljanje in teoretično-praktično usposabljanje s strani odgovornih za oratorij-mladinski center.*

Naj gre za prostovoljce ali zaposlene, so to največkrat krščanski ljudje, ki so vedno spoštljivi in odprti za krščansko antropologijo in evangeljske vrednote. Zavedajo se, da so krščeni, da želijo živeti svojo vero in poklicanost za služenje, hodijo z mladimi v trajni formaciji, poznajo salezijansko karizmo in mlade, pustijo se izzvati in znajo navdušeno in odločno predlagati nove osebne življenjske cilje. Mnogi so na lastni koži doživeli vzgojni proces v oratoriju-mladinskem centru ter se odzvali na klic in življenjski načrt, zaradi katerega osebnostno rastejo. Zavedajo se, da so vzgojitelji v oratoriju-mladinskem centru in izven njega ter zato živijo vrednote, ki jih predlagajo drugim.

C Oratoriji-mladinski centri so prisotni v **večkulturnih, večetničnih in večverskih okoljih**. Tega se zavedajo in so na to pozorni, zato organizirajo ponudbe, ki pomagajo tudi mladim drugih veroizpovedi, da na izkustven način razvijajo svoje voditeljstvo, svojo notranjo razsežnost in svojo vero, pri čemer upoštevajo njihovo raznolikost in vedno spoštujejo njihove osebne odločitve.

V teh opisanih razmerah, ki so vse bolj potrjene in priznane, se je treba z veseljem, prepričanjem in življenjskim pričevanjem odločati tudi za vzgojno izbiro nekrščanskih animatorjev-vzgojiteljev. Ti voditelji si morajo tudi prizadevati za spoštljiv dialog z osebami, ki so jim poklicani služiti. Ta odnos predpostavlja odprtost in pripravljenost za poslušanje, za učenje in za pričevanje o vrednotah salezijanske pedagogike.

2 2 3 *Voditelji in ravnatelji*

Ko gre za voditelje in/ali ravnatelje, je to običajno salezijanski redovnik, ki ga je skupnost pooblastila za to poslanstvo. V več inšpektorijah pa so večinoma laiki tisti, ki vodijo oratorij-mladinski center. V primeru redovnikov je *lahko ravnatelj salezijanske hiše tudi vodja oratorija-mladinskega centra*. Kar zadeva laike, nekateri to službo opravljajo kot prostovoljci, drugi pa kot zaposleni v delovnem razmerju.

Razmisliti bi bilo treba tudi o možnosti, da se vodenje oratorija-mladinskega centra zaupa ekipi (usposobljenih in spremljanih mladih/animatorjev laikov).

Potrebno je tudi, da razvoj menedžerske vloge uravnovesimo z zgledno življenjsko etiko, tako da pričevanje življenja, organizacijske odločitve in različne inovacije odražajo pristnega oratorijskega duha, ki je nad navezanostjo na birokracijo in zgolj instrumentalne vrednote. Po drugi strani pa je pomembno, da vidik upravljanja, financiranja in vzdrževanja ne preobremeni animatorjev, ki so neposredno vključeni v pastoralno dejavnost.

Številni oratoriji-mladinski centri so se konsolidirali in institucionalizirali tako, da so s pomočjo koordinacijske ali vodstvene ekipe zagotovili stalno ponudbo s polnim delovnim časom. To bolj zavzeto vodstvo je zagotovilo **institucionalno moč**, ki zagotavlja predvsem določene dinamike: ekonomsko podporo, kontinuiteto procesov, projektno miselnost, kakovost

ponudbe, jasnost profilov, vlog in funkcij, zakonitost delovnih razmerij ter trajno formacijo, tako začetno kot trajno.

Druge pomembne vloge

Salezijanska redovna skupnost

Oratorija-mladinskega centra ne zaznamuje le osrednja vloga in protagonizem mladih, temveč tudi protagonizem in življenjsko pričevanje celotne salezijanske redovne skupnosti, kjer je navzoča. Tega pričevanja ni mogoče in ga tudi ne smemo nadomestiti.

Zato imajo vsi salezijanci v skupnosti, ne le odgovorna oseba ali osebe, **moralno odgovornost in posebno vlogo pri animaciji oratorija-mladinskega centra**. Salezijanci morajo na oratorij-mladinski center gledati kot na pastoralno okolje, ki je zaupano skrbi celotne skupnosti.

Logično torej pridemo do vloge salezijancev v oratoriju-mladinskem centru, do kompetenc, ki jih morajo nuditi, in do vlog, ki jih morajo prevzeti, da se ne bi razvojenel sam namen salezijanskega okolja.

Posvečeni salezijanci so vzgojitelji v veri ter referenčne točke za občestvo in sodelovanje. Slednje ni odvisno od starosti, od akademske izobrazbe, od stopnje formacije, od specifičnosti poklica (salezijanec brat ali duhovnik), od naloge itd. To vsem salezijancem omogoča, da z mladimi vzpostavijo enak odnos, kot ga je imel don Bosko, da vzpostavijo prijateljske vezi, ki spodbujajo občutek pripadnosti in pričevanje o bratskem občestvu.

Zato je nujno poglobiti pomen tega tipično »**oratorijskega**« **očetovstva v njegovih številnih človeških in duhovnih vidikih.**

To je nujna naloga vsakega don Boskovega učenca, ki je ni mogoče prenesti na druge. Kajti kot vzgojitelji mladih, ki želijo biti ljubljani in spremljani na različnih stopnjah svojega razvoja, morajo salezijanci (vsak v skladu s svojo vlogo) znati imeti odnos kot pravi starši: odgovorno, potrpežljivo, velikodušno in spodbudno.

Redovna skupnost ponuja tudi skupne izkušnje vere in molitve z mladimi, iniciative skupnih procesov trajne formacije; ponuja prostore za razločevanje in poklicno spremljanje; spodbuja življenje v skladu z osebnim življenjskim načrtom ter spodbuja sodelovanje pri pripravi, razvoju in rednem preverjanju lokalnih VPN-jev.

Salezijanska družina, odrasli in pomembne družine

Za oratorijsko pastoralo je značilna soodgovornost odraslih, pomembnih oseb ali družin, ki z mladimi delijo vzdušje prijateljstva, krščansko vzgojo za življenje, izkušnjo družine in skupnosti.

V tem smislu bi bilo nujno in pomembno opredeliti merila za vzpostavitev organizacijskih modelov, s katerimi bi lahko uravnavali dinamiko subsidiarnosti in sinodalnosti **ter tako osvetlili posebnosti različnih poklicev, ki so prisotni v oratoriju-mladinskem centru.**

Odrasli vključujejo tiste, ki imajo posebne animacijske vloge, kot so starši in družinski referenti ali člani salezijanske družine. Izkušnje oratorija-mladinskega centra oz. še bolj oratorijsko merilo, aplicirano na vseh področjih življenja, v katerih delujejo salezijanci, je nepogrešljiv element tudi za člane salezijanske družine ter lahko pomembno prispeva k VPS.

Tako kot za redovno skupnost je lahko tudi za druge člane salezijanske družine oratorij-mladinski center odličen prostor, kjer skupaj z mladimi živimo in uresničujemo salezijanski poklic, pričujemo o krščanskem življenju in gojimo resničnega družinskega duha. V pogostih primerih so tako vzgojitelji-animatorji kot voditelji oratorijev-mladinskih centrov člani salezijanske družine.

Kadar se zgodi, da oratorij-mladinski center v celoti vodijo laiki, **morajo vedno zagotoviti usklajenost z inšpektorialnim VPN-jem.**

NA KRATKO

1

V oratoriju-mladinskem centru je skupnost mladih odprta vsem, živa izkušnja Cerkve, ki deluje in je organizirana z VPS (mladi, animatorji-vzgojitelji, družine, posvečeni salezijanci in drugi člani salezijanske družine, sodelavci in dobrotniki).

Medgeneracijsko sožitje in sodelovanje med salezijanci in laiki je bistvenega pomena.

2

Don Bosko je želel odpreti vrata čim večjemu številu mladih.

Vzgojno-pastoralna ponudba oratorija-mladinskega centra mora ohraniti svojo absolutno vključujočo naravo in zavezanost tistim, ki so najbolj potrebni pomoči.

Oratoriji-mladinski centri so bogata raznolikost ustanov širokega sprejemanja.

6

Za oratorijsko pastoralo je značilna soodgovornost odraslih, pomembnih oseb ali družin, ki z mladimi delijo vzdušje prijateljstva, krščansko vzgojo za življenje, izkušnjo družine in skupnosti. Odrasli vključujejo tiste, ki imajo posebne animacijske vloge, kot so starši in družinski referenti ali člani salezijanske družine.

Vzgojno-pastoralna
skupnost
oratorija-
mladinskega centra

5

Oratorija-mladinskega centra ne zaznamuje le osrednja vloga in protagonizem mladih, temveč tudi protagonizem in življenjsko pričevanje celotne salezijanske redovne skupnosti, kjer je navzoča. Tega pričevanja ni mogoče in ga tudi ne smemo nadomestiti.

4

Ko gre za voditelje in/ali ravnatelje, je to običajno salezijanski redovnik, ki ga je skupnost pooblastila za to poslanstvo, v več inšpektorijah pa so to večinoma laiki.

Bolj zavzeto vodstvo je zagotovilo institucionalno moč.

3

VPS oratorija-salezijanskega mladinskega centra potrebuje ljudi, ki bodo spodbujali njegov načrt (VPN).

»Animatorji-vzgojitelji« animirajo različne procese in pristope. Tako pričevanje prostovoljcev kot pričevanje poklicnih vzgojiteljev najdeta razlog svojega obstoja v središčni vlogi mladega človeka in v vzgojnem obzorju, ki je zanj predvideno.

VZGOJNO-PASTORALNA PONUDBA ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA

POGLAVJE

Vzgojna ponudba za **celostno in dopolnjujočo se rast osebe v oratoriju-mladinskem centru se uresničuje preko specifičnih in strukturiranih poti** v skladu z interesi mladih. Vsak od njih bo z izbiro med različnimi ponujenimi možnostmi vključevanja lahko stopil na pot, ki najbolj ustreza njegovemu položaju in zrelosti. Celostna vzgoja je temeljna zahteva, ki jo je moramo, ne glede na versko pripadnost, dojeti, ceniti in uresničiti.

Zato se moramo varovati vedno prisotnega tveganja, da bi dejavnosti oratorija-mladinskega centra usmerili skoraj izključno v rekreativno-kulturne dejavnosti, značilne za salezijansko vzgojno-pastoralno delo. Potreben je *trajni premislek o identiteti oratorija-mladinskega centra in poživljanje njegove prvotne vzgojno-pastoralne metodologije*.

V vzgojnem delovanju oratorijev-salezijanski mladinskih centrov nas stalno zgledovanje po Valdoškem Oratoriju spominja na globoko enotnost naše vzgojne ponudbe, ki je hkrati vzgojna in evangelizacijska. Spodbuja nas tudi k temeljnima držama, ki to uresničujeta, to sta: vzgojna občutljivost in pastoralna načrtnost.

Nerazdružljivost binoma »vzgojno-pastoralno« je temeljni pogoj. Če ni vzgoje, ni salezijanske metodologije; in če je vzgoja brez pastore, ni oratorija. Oba vidika sta neločljiva, čeprav sta različna. V salezijanskem oratoriju-mladinskem centru se vzgojna dejavnost in pastoralna dejavnost (tj. tista, ki se tiče vzgoje za vero) medsebojno bogatita in podpirata na poseben način.

3 1

EVANGELIZACIJSKA IZKUŠNJA

Ponudba oratorija-mladinskega centra za mlade temelji na krščanskem humanizmu, to pomeni na vrednotah in življenjskih merilih evangelija. Ta vzgojno-pastoralna ponudba, katere dejavno jedro je salezijanska mladinska duhovnost, ponuja človeško-duhovno skladnost, ki pa zahteva stalen proces inkulturacije. To pomeni, da je treba na novo opredeliti načine, kako ta proces narediti delujoč in smisel, zlasti z vključevanjem drugih vzgojnih metodologij oz. mladih iz drugih religij, da tako pomagamo mladim oblikovati se v smeri konkretnega moškega in ženske.

Ponudba naše salezijanske mladinske duhovnosti (prim. QR – RO, 4. poglavje, št. 3.), ki spodbuja, motivira in opogumlja, je zelo pomemben del osebnega in skupnostnega življenja. Nudimo vzgojno-pastoralno delovanje, ki omogoča in spremlja osebno odkrivanje in poglobljanje vere. V takem okolju bodo vsi člani VPS, zlasti še mladi, lahko osebno srečali Jezusa Kristusa in mu sledili ter postopoma odkrivali bogastvo evangelijskih vrednot, kar jih bo vodilo k življenju vere v vsakdanjem konkretnem življenju.

Gre za spodbujanje vzgojno-pastoralnega okolja, v katerem se živi vzdušje vere in duhovne rasti, ki ga posebej zaznamuje *osebna pozornost, ki presega zgolj funkcionalne odnose*. In to je nedvomno neločljiv vidik oratorijskega sloga.

Tako kot don Bosko tudi danes gradimo okolje, **v katerem se živijo evangelijske vrednote, in predlagamo itinerarij**, ki obnavlja skupnostne in vzgojne elemente ter daje prednost temeljnim razsežnostim oznanjevanja, liturgije in služenja v ozračju bratskega občestva. V naših oratorijih-mladinskih centrih so ponujene različne iniciative glede na starost in interese oseb, ki so jim namenjene: postopna pot vzgoje in poosebljanja v veri; verska praznovanja in zakramentalne slovesnosti; vzgoja za krščansko angažiranost in napredovanje v osebni življenjski načrtu v Cerkvi in v družbi.

Kulturna raznolikost in verska pluralnost

Poudariti moramo, da smo del sveta, za katerega so značilni kulturna raznolikost, verska pluralnost in večinoma sekularizirana okolja. Nekateri mladi v oratoriju-salezijanskem mladinskem centru pripadajo drugim veroizpovedim ali pa sploh ne pripadajo nobeni. Namen naše vzgojno-pastoralne ponudbe je **spremljati vsakega v človeškem, družbenem in duhovnem dozorevanju**, ob tem spoštujemo njihova prepričanja in jim pomagamo pri osebni rasti. Zato je tako pomembna ljubeča bližina oz. oznanjevanje osebe osebi.

Salezijanska ponudba je predvsem trud za človeško življenje vsake osebe, tako da v dialogu delimo njen način bivanja in pogled na svet, njene želje in upanja, njene verske vrednote. Ta dialog nas medsebojno obogati. Dialoško-osebno spremljanje je torej način, ki ga ne smemo zanemariti. Od njega je v veliki meri odvisen proces vzgoje vsakega mladega, smisel,

ki ga najde v svojem življenju, in pomen, ki mu ga daje. Pri tem posebljanju odnosov igrajo veliko vlogo človeške in duhovne vrednote ter poklicna vizija.

Zato so naše hiše odprte in gostoljubne ter prispevajo k ustvarjanju kulture srečanja, v kateri se oblikuje nova pozornost, usmerjena v integracijo kultur v sprejemanju in v medsebojnem bogatenju. V tem spoštljivem srečanju ne smemo opustiti odločne in jasne ponudbe krščanskih načel, ki dajejo pomen salezijanski identiteti.

Cerkev v izhodu

Oratorij-mladinski center, kot ga pojmuje, ni izolirana struktura ali pastoralna platforma v mehurčku. Nahaja se na določenem geografskem področju in v določeni človeški skupnosti ter je posredniška cerkvena prisotnost, je **»meja«² med Cerkvijo, družbo in mladinskimi skupinami**, ki zagotavlja iskanje mladih in stik z njimi, zlasti z najbolj pomoči potrebnimi.

V tem smislu lahko uporabimo besede papeža Frančiška, ki nas poziva, naj bomo v »nenehnem stanju misijona« (EG – VE, št. 25), brez »zadržkov ali strahu« (EG – VE, št. 33), brez strahu pred napakami ali dvomi; »drzni in ustvarjalni ... velikodušno in pogumno« (EG – VE, št. 33). Vse to uteleša izraz »Cerkev v izhodu«³ (EG – VE, št. 20-24) in konkretno pomeni spremembo običajev, sloga, jezika in tudi urnikov.

Oratorij-mladinski center je dejavnost na meji med verskim in civilnim svetom, med posvetnim in cerkvenim svetom. Zato nudi vzgojne in evangelizacijske odgovore na najgloblje izzive in nujnosti, zlasti na tiste izzive, ki zadevajo najmanjše. To je salezijansko okolje za mladinsko srečevanje v krščanskem duhu, kjer so prostori odprti vsem, ki želijo vstopiti. Kot mejno področje ima naravno poklicanost, da vedno bolj postaja prostor,

² Italijansko »frontiera«, kar bi pomensko lahko prevedli kot »stičišče«.

³ V slovenskem prevodu Evangelii Gaudium je italijanski izraz »Chiesa in uscita« preveden kot »potujoča Cerkev«. V drugih slovenskih prevodih govorov papeža Frančiška pa se ta izraz prevaja dobesedno kot »Cerkev v izhodu«.

kjer se gradijo mostovi; zato je **potreben razmislek o poteh prvega oznanila in drugih elementih, ki sestavljajo globalni proces evangelizacije mladih.**

Oratorij-mladinski center je privilegiran kraj za animatorje, ne le kot kraj širokega sprejemanja, ampak tudi kot *izrecna ponudba za široko evangelizacijo zanje*. V njem lahko vsakdo osebno in skupnostno živi svojo vero; v naravnem in stalnem misijonarskem zagonu so spremljani pri razločevanju poklicnih izbir, da tako gradijo svoj življenjski načrt z držo odprtosti služenju najbolj potrebnim in oddaljenim. Ta zadnji vidik ni dodatek k dejavnosti animacije, ampak je neločljivo povezan s samim oznanjevanjem evangelija.

Vzgojitelji-animatorji s svojim zgledom in pričevanjem vabijo in vključujejo družine in mlade, ki običajno ne sodelujejo v življenju Cerkve.

3 2 PREVENTIVNA IZKUŠNJA

3 2 1 *Preventivno merilo*

V oratoriju-mladinskem centru mora biti vse vzgojno. To dosežemo z uresničevanjem preventivnega merila, ki spodbuja pozitivne izkušnje, zagotavlja motivacijo in poskuša odgovoriti na najgloblje želje in interese mladih. Zato je poudarek na naslednjih elementih:

- ▶ *oratorij-mladinski center je odprt vsem mladim, zlasti najbolj potrebnim in tistim, ki se jim pogosto ne uspe vključiti v druge strukture in vzgojne ponudbe; poiskati je treba načine, da bo dostopen vsem, tudi če so v kulturi navzoči močni diskriminatorni elementi;*
- ▶ *spremljanje mladih v njihovih najglobljih in najbolj osebnih močeh, pri čemer izhajamo iz bistvenih vidikov preventivnega sistema: z vero (želja po poglobitvi, dožemanje Boga kot vira in vrhunca sreče vsakega človeka, odgovor na iskanje smisla), ki temelji na razumu (dialog, skupno razmišljanje) in je predlagana v ozračju ljubeznivosti (prijateljska vez, vzajemna ljubezen, osebno srečanje in spremljanje);*

- nenehno iskanje novih pastoralnih metod, da bi se odzvali na vse bolj *dovzetne in odprte mlade, ki pričakujejo bolj spodbujajočo in zahtevnejšo ponudbo*. Te mlade je treba spremljati in jih voditi po pristni poti, kjer zanje skrbimo in jim nudimo formacijo (poslušanje in delitev Božje besede, skupna molitev, dialog o življenju, duhovno spremljanje, zakramentalno življenje, osebna pobožnost do Marije Pomočnice itd.);
- veselo in praznično družinsko vzdušje*, ki spodbuja optimizem in pozitiven pogled na življenje;
- animacija kot vzgojna izbira*, ki se udejanja v aktivni prisotnosti vzgojiteljev med mladimi, v odprtosti do vseh in do vsakega mlade- ga, v osvobajajoči moči vzgojne ljubezni (prim. PGA), v zaupanju v osebo ter njene pozitivne in dobre notranje moči;
- občutek dolžnosti in odgovornosti* v konkretnih oblikah osebne pre- danosti, služenja drugim in celostne skrbi za stvarstvo;
- skrb za urejene, prijetne in svetle mladinske prostore* v skladu s sodobnimi oblikami, podobami in jezikom, ki naj spodbujajo družin- sko vzdušje.

Merilo združevanja

Mladinsko združevanje je bilo in je del salezijanske pedagogike od nje- nih začetkov. Oratorijanska praksa je naklonjena vsem konstruktivnim oblikam življenja in dejavnosti združevanja. Zato **posebno mesto zavze- ma široka in razvejana ponudba skupin in združenj glede na interese mladih**, ki se v njih organizirajo. Skupine so lahko: apostolske; spontane, v katerih prevladujejo naravni voditelji in neposredni interesi; skupine z različnimi posebnimi potmi formacije glede na različna področja: šport, kultura, družba in politika, ekologija, mediji, versko poglobljanje, misijo- narska zavest in prostovoljstvo.

Vse to so oblike aktivnega učenja, pri katerih se, v dovolj prožnem in prilagodljivem okolju, uporablja eksperimentiranje, raziskovanje, pobu- dništvo, izumljanje in izražanje iniciativ. Te dejavnosti predstavljajo okolje,

v katerih se pričakovanja otrok in mladih srečujejo z vrednotami, ki jih predlagajo animatorji. Vedno pa gre za vzgojne izkušnje.

3 3 PREOBLIKUJOČA IZKUŠNJA

A Oratorij-mladinski center pomaga poglobljeno razumeti salezijansko karizmo in je, zvest don Boskovi izvirni zamisli in njegovemu poslanstvu, živa celica, »vpeta« v življenje okolja in krajevne Cerkve. **Posebnosti posameznih okolij zaznamujejo izkušnje oratorijev.**

Vzgojno-pastoralna ponudba oratorija-mladinskega centra se vključuje v družbo, da bi jo preoblikovala *ponujajoč odgovore na izzive, težave in resnične potrebe mladih*. VPS oratorijev-mladinskih centrov pozna in živi realnost mladih, z njimi deli njihove skrbi, težave in pričakovanja ter jim odpre prostore za življenje in sodelovanje v njihovem svetu. Zato ima velike možnosti za vpliv in družbeno preobrazbo/preoblikovanje mestnih četrti in podeželskih območij.

Okolje je hkrati ponudba in izziv za oratorij-mladinski center in njegove namembnike. Je ponudba z mnogimi možnostmi: tako dialoga z okoliško stvarnostjo kot vzgojnega delovanja. Je izziv, ki nas vabi, da smo tam in se identificiramo v in s kontekstom ter da preoblikujemo obstoječo družbeno stvarnost. Oratorij-mladinski center je kot radar, ki zazna probleme mladih, ki se pojavijo v okolju. Potem pa se konkretno odločimo, katero oznanilo in dejavnost lahko nudita pomenljivo izkušnjo za življenje mladih.

B Oratorij-salezijanski mladinski center s svojimi dejavnostmi spodbuja **kompetence, ki preoblikujejo in imajo družbeni vpliv.** Ključne dejavnosti v tej smeri so navedene spodaj.

- ▮ Proaktivna dejavnost znotraj okolja, ki spodbuja, varuje in brani človekove pravice ter pravice otrok in mladostnikov s preseganjem pasivnosti in konformistične brezbričnosti.
- ▮ Podpiranje mladih v socialno-vzgojnih procesih in zdravih življenjskih odločitvah s preprečevanjem izključenosti in izrinjenosti na rob sistema za zagotavljanja pravic, javnih politik in družbe.

- ▮ Razumevanje in sprejemanje današnje družinske stvarnosti v skladu z usmeritvami Cerkve in salezijanske družbe (prim. PGF – MPD).
- ▮ Ponuditi sredstva in prostore oratorija-mladinskega centra ne samo za posamezne dejavnosti, temveč kot redno obliko odgovarjanja na potrebe okolja, s čimer promoviramo strukture srečevanja, dialoga, praznovanja in skupnostnega okolja.
- ▮ Spodbujanje vzgojnih partnerstev s civilnimi in verskimi ustanovami, da bi delali v mreži ter spodbujali aktiven in kritičen odnos do družbenih razmer, v katerih živimo.
- ▮ Vzgoja in spremljanje za odgovorno uporabo digitalnega okolja, tako da priznavamo njegov vzgojni in evangelizacijski potencial ter da ga uporabljamo v službi skupnosti in vzgoje mladih.
- ▮ Spodbujanje eko-socialnega izobraževanja in upravljanja v smeri celostne ekologije in etike skrbi za naš skupni dom.

C Oratoriji-mladinski centri so prisotnost Cerkve in priložnost, kako mladim pokazati njen prijazen obraz. Zato so **poklicani, da se soodgovorno vključijo v različne participativne strukture lokalne Cerkve** (župnijski in/ali dekanjski oz. škofijski pastoralni sveti) ter upoštevajo njene pastoralne smernice.

Hkrati pa je oratorij-salezijanski mladinski center posebej pomemben za lokalno Cerkev, saj je pastoralno prisoten v svetu mladih in približuje Cerkev mladim ter spodbuja njihovo evangelizacijo v okviru celostne pastorale (prim. QR – RO, 7. poglavje, št. 2.4/b).

3 4

IZKUŠNJA POKLICNEGA IN MISIJONARSKEGA ZORENJA

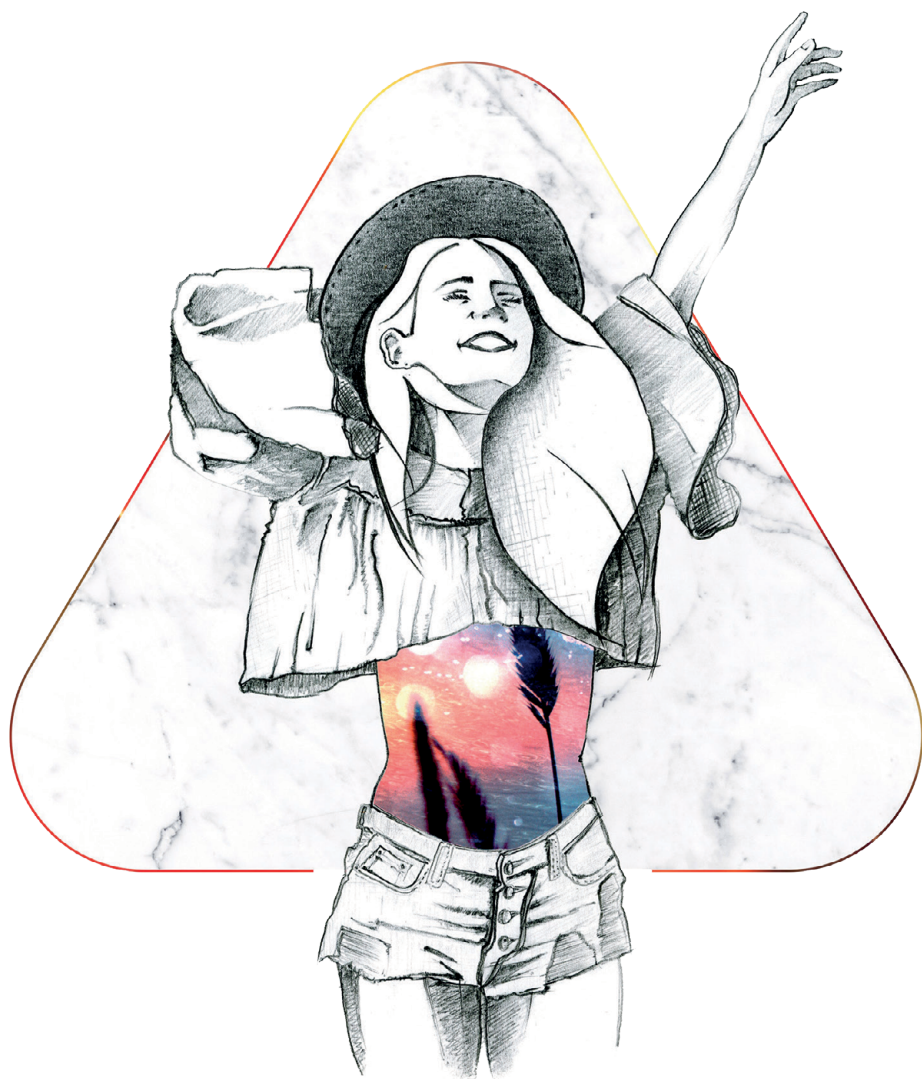
V tem lepem delu za vzgojo osebe so pomembne določene dinamike, ki jih mora pedagogika vzgojnega spremljanja v oratoriju-mladinskem centru spodbujati. **Lokalni VPN oratorija-salezijanskega mladinskega centra zagotavlja skrb za spremljanje vseh mladih.** Za to nalogo morajo biti usposobljeni tako laiki kot posvečene osebe.

Ob tem se pričakuje, da VPS pokaže svojo vzgojno gorečnost in vsakemu mlademu človeku zagotovi možnost spoznavanja samega sebe, okrepitve in razvoja svojih kvalitiet, usmeritve svojega življenja in priprave na to, da odgovori na svojo osebno poklicanost in poklicanost v skupini-skupnosti, h kateri se čuti poklicanega.

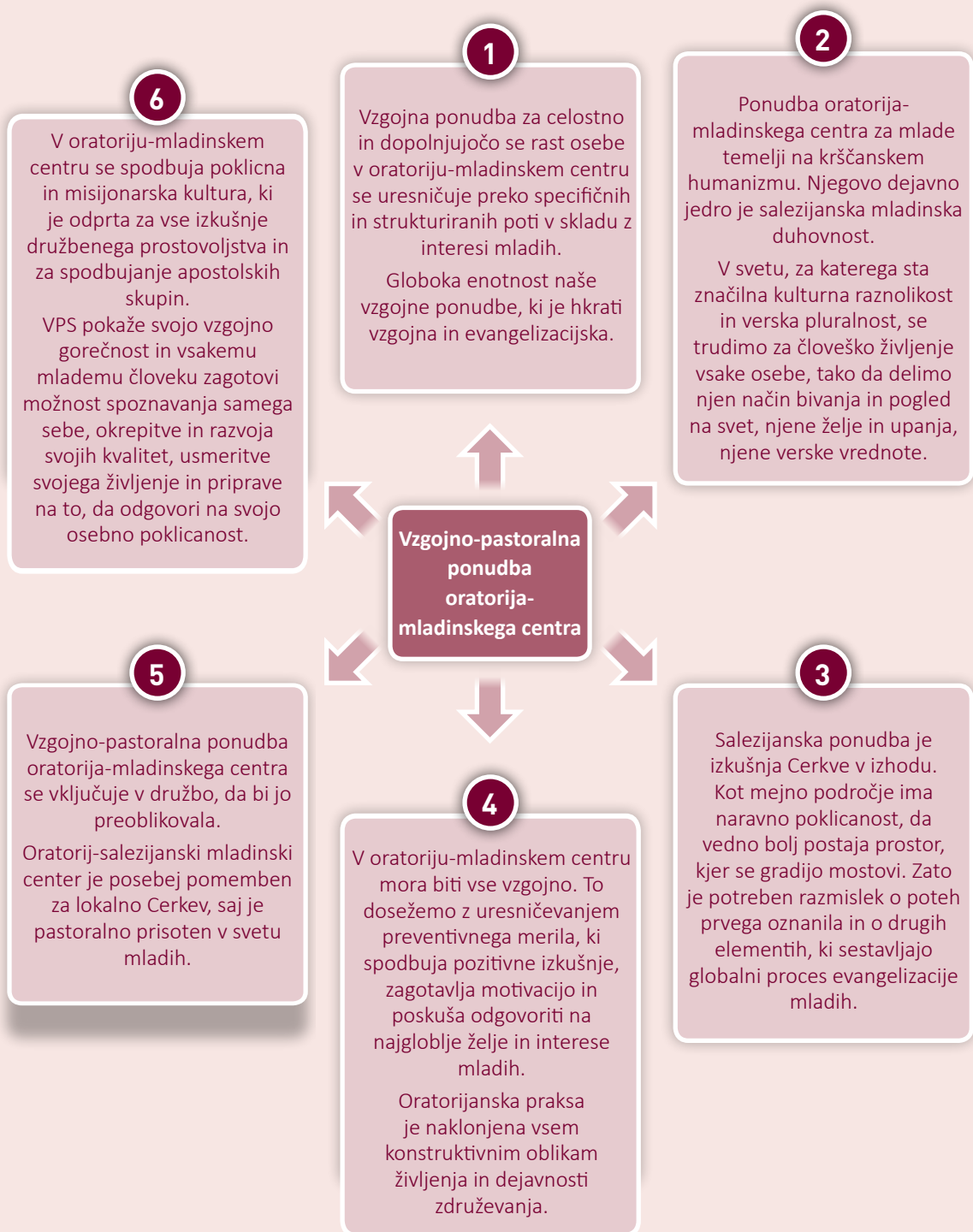
S pomočjo osebnega spremljanja, s skrbno molitvijo in s pedagogiko osebnega življenjskega načrta **dozori razločevanje za odgovorne odločitve**, kot so: trajne oblike služenja drugim, starševsko poslanstvo, zavestno opravljanje poklica, druge službe in apostolske naloge, vse to pa je vedno v skladu z osebnim poklicem.

V tem smislu je pomembno spremljati starejše člane oratorija-mladinskega centra pri njihovem odgovornem vključevanju v družbeno in cerkveno življenje za njihovo lastno dobro in za dobro oratorijskega okolja. Salezijanci sotrudniki, ki so salezijanci po poklicu, v tem procesu zavzemajo pomembno vlogo in odgovornost.

V oratoriju-mladinskem centru se spodbuja poklicna in misijonarska kultura, ki je odprta **za vse izkušnje družbenega prostovoljstva** in za spodbujanje apostolskih skupin: npr. poletni oratorij in druge poletne vzgojno-pastoralne dejavnosti za otroke in mlade, misijonski tabori, solidarnostna podpora lokalni skupnosti, ekološke iniciative, ulično delo oz. ulični oratorij, s katerim odpremo misijonarsko dimenzijo za celotno okolje.

NA KRATKO

ORGANSKA PASTORALNA ANIMACIJA ORATORIJA-MLADINSKEGA CENTRA

POGLAVJE

IV

4 1

TEMELJNI PRISTOPI⁴ V PONUDBI

Oratorij-salezijanski mladinski center je odprta hiša, fizični prostor odnosov, družinsko okolje združevanja in mladostnega izražanja. Zato ga pojmuje kot **»referenčno okolje izžarevanja« salezijanske karizme.**

- A** Treba je poudariti, da »oratorijsko okolje« ni ustvarjeno samo zato, da bi imel odprta vrata za vse in da bi imeli mladi vse na razpolago in da bi jih pritegnila samo kakšna privlačna in občasna zabava. Nasprotno, oratorij-salezijanski mladinski center se ne more omejiti na to, da bi bil le zbirka dejavnosti, niti ga ni mogoče »zreducirati« na trg, ulico, igralnico ali dvorišče za rekreacijo. Zlasti in predvsem je treba izpostaviti **nujnost načrtovanja konkretnih razvejanih ponudb in da se vsaka oratorijska stvarnost spremeni v celostno vzgojno okolje.**

Vrednost vzgojno-pastoralne ponudbe oratorija-salezijanskega mladinskega centra je v spremljanju osebe, ki je subjekt procesa rasti in protagonista vzgojno-pastoralnih dejavnosti preko katerih se ta pot uresničuje.

- B** Po drugi strani pa se je na vzgojnem področju združenj in skupin utrdila don Boskova izvirna pastoralna pedagoška izkušnja, katere središče je **»zakrament navzočnosti«** (izraz don Angela Fernández Artimeja). Salezijanska asistenca je resnična, prijateljska in učinkovita bližina vzgojiteljev mladim tudi izven fizičnega okolja oratorija-mladinskega centra (realno ali virtualno), v njihovih življenjskih in eksistencialnih okoljih. To je salezijanski slog animacije in vzgojnega pristopa v kateri koli misijonski dejavnosti na kontinentu mladih.

Ko mladi prvič pridejo v oratorij-mladinski center, potrebujejo nekaj, kar jim bo pomagalo premagati nezanimanje in distanco ter bo v njih zbudilo željo po ponovitvi pozitivnih izkušenj ter po postopnem vključevanju.

⁴ V italijanščini je uporabljen izraz *»interventi«*. V italijanski vzgojni literaturi se uporablja izraz *»intervento educativo«*. V slovenščino se ta izraz prevaja kot *»vzgojni poseg«* v ustanovah, ki delujejo v slovenskem zamejstvu v Italiji (zamejski skavti, slovenske zamejske šole v Italiji). Tudi pri slovenskem prevodu *Referenčnega okvira Salezijanske mladinske pastoralne* (QR – RO) je uporabljen izraz *»vzgojni poseg«* oz. *»poseg«*.

Ker italijanski izraz *»intervento«* opisuje vnaprej pripravljene vzgojne poti, ki se v nekem vzgojnem okolju uporabljajo, se nam zdi bolj sporočilen slovenski izraz *»pristopi«*, kakor pa *»posegi«*. Poseg namreč opisuje intenzivnejši odziv na situacijo (prim. SSKJ).

Vsaka mlada oseba in vsak član VPS začuti to **sprejetost po nekaterih prepoznavnih značilnostih**: vzgojno in družinsko ozračje, bogato z odnosi, s konkretnimi in dobro določenimi prostori za različne dejavnosti; jasne in razumljive geste pri »prvem sprejemu«; spremljanje skupin in posameznikov, ki je vedno spoštljivo s strani vzgojiteljev; sprejemanje preprostih in skupnih pravil sobivanja; skladnost in urejenost prostorov ter raznovrstne ponudbe, katerih cilj je, da vsakdo postane protagonist v skladu s svojo vlogo.

Poleg tega nas je modrost salezijanske asistence naučila, da smo pri vhodnih vratih, na dvorišču, v igralnici, v neformalnih zunanjih prostorih; da smo vsak dan prisotni, da pristrčno pozdravimo mlade in vzgojno pristopamo tako v osebni odnosu kot tudi ob različnih skupinskih priložnostih.

Nevarno je, da bi vse te geste bile zgolj občasne ali pa da bi bile vezane na senzibilnost peščice ljudi. Če pa so, nasprotno, del DNK salezijancev in vzgojiteljev-animatorjev, bo učinkovitost delovanja drugačna:

»Vzgoja je po svoji naravi odnos, komunikacija. Ko se preventivni sistem obrača na bogastvo uma in srca ter na hrepenenje po Bogu, navzočem v vsakem mladem človeku, predpostavlja zmožnost poslušanja, dialoga in spoštovanja mladih. Dejavna in animatorska navzočnost (asistenca) članov salezijanske družbe in laikov vzgojiteljev med mladimi je odlična oblika vzgojne in evangelizatorske komunikacije, ki jo mladi sami pričakujejo.« (24. VZ, št. 131).

Ko govorimo o oratoriju-mladinskem centru, mislimo na prisotnost vzgojiteljev-animatorjev, na njihov slog, na njihovo »animacijo«, na njihove »komunikacijske kanale« z mladimi, na njihovo pristrčnost, na prijateljstvo, na razpoložljivost, na brezplačnost, na sposobnost zahtevati s prijaznostjo in na njihovo moralno avtoriteto. Vse laike in posvečene osebe, ki nameravajo služiti mladim in z mladimi, je treba v skladu z don Boskovo vzgojno intuicijo za to formirati.

C Zato je ustvarjanje vzgojnega okolja rezultat vrste pomenljivih srečanj, rezultat zgodb in osebnih imen, rezultat kakovosti človeških odnosov. Temeljna je **afektivno-odnosna razsežnost**, katere vrednost je danes ponovno močno ovrednotena in cenjena zlasti med mlajšimi generacijami.

Prav tako je treba posebno pozornost nameniti smernicam in protokolom za varno okolje; smernice so s strani inšpektorije ter cerkvenih in civilnih oblasti v posamezni državi.

To bo vsakemu oratoriju-mladinskemu centru pomagalo pri pregledu in posodobitvi lastne politike in protokolov za zaščito otrok, mladih in ranljivih odraslih.

- D** Glede na številne iniciative, dobrodelne in verske dejavnosti ter skupine, kar je značilnost salezijanske oratorijske pastore, je prav tako potrebna usklajena in konvergentna animacija, katere osnovna merila naj usmerjajo v spodbujanje **majhnih skupin po starosti in/ali interesnih skupinah**, ki jih vodijo vzgojitelji, ki se zavedajo poti, ki jo vodijo, in ki so sposobni doživljati globoke odnose, da bi omogočili večje možnosti za protagonizem.

Med najbolj specifične vzgojne dejavnosti oratorija-mladinskega centra spadajo: igra in interaktivne dejavnosti; formalna in neformalna srečanja; športni dogodki in dejavnosti, tako spontani kot organizirani; vse, kar je povezano z izraznimi, umetniškimi in komunikacijskimi oblikami, kot so gledališče, glasba, ples, kino in radio; izleti, sprehodi in mladinski turizem; tabori in dejavnosti v stiku z naravo ter solidarnostne in misijonarske dejavnosti.

- E** **Nove tehnologije, družabna omrežja in virtualne vsebine** so stalno prisotne in pomembne tudi v svetu novih generacij naših oratorijev-mladinskih centrov. Kot se vedno dogaja v okviru tehnoloških sprememb, ki omogočajo dostop do virov, informacij in novih obzorij, neposredno izzivajo tudi naše vzgojno-pastoralne ponudbe. Te nove vire in njihove možnosti moramo kar najbolje izkoristiti, hkrati pa se moramo vprašati, na katere vzgojne procese se moramo osredotočiti (mi kot vzgojitelji-animatorji pred mladimi).

Pri tem je pomemben pokazatelj, ki ga ne smemo spregledati, *pedagogika poslušanja in vzajemnosti s fizično bližino mladim*. Prav tako je treba gojiti kritično zavest o jezikih in vsebinah (vrednotah, modelih bivanja in vedenja), ki jih prinaša vsak digitalni izdelek. Nenazadnje se je treba naučiti živeti v virtualnih krajih in okoljih v njihovi skupnostni razsežnosti. To pomeni, da jih obravnavamo kot ustvarjalce nove bližine in priložnosti

za nenehno soočanje in srečevanje z drugimi, ko premagujemo logiko izolacije in potrošnje.

4 2

ANIMACIJA IN USKLAJEVANJE PRISTOPOV

A Ponudba oratorija-mladinskega centra je večplastna, raznolika in jasno izražena. Dotika se vseh vidikov življenja in rasti mladega človeka (duhovnega, vzgojnega, intelektualnega, pristočnega, kulturnega, socialnega, ekološkega ...). Zato je nujno, da so vse dejavnosti dobro definirane in usklajene, da lahko razvijejo svoje vzgojne možnosti za mlade. Konkretna praksa salezijanskih ustanov je oblikovanje **salezijanskega vzgojno-pastoralnega načrta (VPN)**, ki ga sooblikujejo mladi sami in ga v vzgojni sinergiji podpirajo tudi družine.

Kar se predlaga v VPN mora ustrezati ciljem, ki so predvideni v inšpektorialnem VPN ali, če obstaja, v inšpektorialnem VPN-ju za področje oratorijev-mladinskih centrov.

Po eni strani ima *načrtovanje*, ki želi osvetliti in spodbuditi življenje določenega vzgojnega okolja, nujno značilnost postopnosti (pot, ki ji je treba slediti), vzgojne kontinuitete (ne improvizacije) in harmonije (omejitve in raznolikosti sprejemamo in razumemo kot vir). Po drugi strani pa se poskuša doseči vzgojni cilj in oceniti, v kolikšni meri je bil dosežen, ob upoštevanju, da ta proces ni nujno v nasprotju s spontanostjo in družinskim okoljem, ki si ga prizadevamo zgraditi.

Pomembno je spodbujati sodelovanje mladih pri *načrtovanju, izvajanju in preverjanju dejavnosti* prek različnih skupin in komisij z opredeljenimi in jasnimi vzgojnimi načrti. Njihova udeležba ni postranska ter daje sektorju oratorijev-mladinskih centrov njihov pečat in jasen element njihove identitete. Prav zato govorimo o mladinskem protagonizmu – ne samo za mlade, ampak z njimi!

B Potrebno je tudi uskladiti čase, sredstva in vzgojne metode v oratoriju-mladinskem centru s tistimi v drugih okoljih salezijanske hiše oz. navzočnosti. Zato je **oratorij-mladinski center prisoten v svetu VPS ali salezijanske ustanove**, kjer vsi njegovi člani sodelujejo pri animaciji sale-

zrijanske hiše oz. navzočnosti, spodbujajo soodgovornost in usklajevanje, posebno pozornost namenjajo najbolj odločilnim vidikom salezijanske identitete in vzgojne kakovosti ter evangelizacije. Svet VPS je tudi organ, ki spodbuja in usklajuje izvajanje lokalnega vzgojno-pastoralnega načrta.

C Upoštevati je treba, da čeprav nekateri **oratoriji-mladinski centri sobivajo v isti salezijanski hiši z župnijo, zaupano salezijancem**, ali so dejavno vključeni v škofijsko pastoralno območje, niso samo ena od sekcij pastoralnega načrta župnije in niso njen dodatek (med mnogimi drugimi skupinami), še manj so nekaj izven nje.

Pomembno je, da v zbliževanju in dialogu obogatimo tako VNP oratorija-mladinskega centra kot VPN župnije, vendar moramo *spoštovati obe okolji, da bi ostali zvesti don Boskovemu pristopu in identiteti oratorija-salezijanskega mladinskega centra*. Oratorij-mladinski center ima vsekakor svojo lastno značilnost in delovanje, ki sodeluje pri istem evangelizacijsko-vzgojnem poslanstvu. Poslanstvu, ki ga zagotavlja v točno določenih časih in krajih, z značilnim slogom in dejavnostmi, ki zagotavljajo edinstvene poudarke.

To pomeni, da se v *lokalnem vzgojno-pastoralnem načrtu*, navdihu, ki poganja celoten mehanizem vsake salezijanske ustanove, odražajo nekateri posebni vidiki: medsebojna povezanost, prepletanje, dialog in občestvo med obema okoljema; vzajemnost v odnosih med odgovornimi; ustvarjanje sinergij med iniciativami obeh sektorjev salezijanske ustanove. Prisotnost vzgojiteljev-animatorjev v župnijskem pastoralnem svetu zagotavlja povezavo med župnijo in oratorijem-mladinskim centrom.

4 3

FORMACIJA – SKUPNI IN TRAJNI PRISTOP

A Čeprav so zgoraj navedeni elementi le delno opisani, zadostujejo, da se zavemo nujne in vsem skupne potrebe po formaciji kot trdni opori. In res je tako. **Kakovost sistematične formacije zahteva stalno in trajno prizadevanje** za vzgojno, krščansko in salezijansko kvalifikacijo oseb.

Skratka, priprave vzgojnih in pastoralnih delavcev ni mogoče živeti in voditi glede na senzibilnost posameznega salezijanca ali glede na gorečnost nekaj posebej zavzetih animatorjev. Programe šole za animatorje,

osnovne tečaje, tečaje specializacije na določenih področjih, tečaje veščin za učinkovitejše in pristnejše vzgojno-pastoralno delovanje ali, še bolje, tečaje za krepitev upravljanja pedagoških in tehničnih sredstev običajno spremljajo druge iniciative. To so tabori, duhovne vaje in duhovne obnove, srečanja s salezijansko skupnostjo in druge pristne, spodbudne in preoblikovalne izkušnje, ki bogatijo in izpopolnjujejo animatorjeve vsakdanje življenjske izkušnje. Šele na podlagi te posodobljene, celostne in trajne formacije je smiselno prevzemanje odgovornosti.

B Zato je primerno, da oratoriji-mladinski centri definirajo, formalizirajo in kvalificirajo svoje procese formacije. Zaradi stalne mobilnosti voditeljev in namembnikov ter nenehno nastajajočih situacij, s katerimi se ukvarjajo, so za animatorje določeni cilji formacije, vključno z naslednjimi.

- ▮ Spodbujanje stalnega razmisleka o osebni in poklicni identiteti animatorjev-vzgojiteljev. V tem smislu poglobiti motivacije, na katerih temelji vzgojno-pastoralna dejavnost.
- ▮ Poznavanje salezijanske tradicije in pedagogike, zlasti na področju animacije kot salezijanskega načina razmišljanja, razumevanja resničnosti in dojemanja delovanja. Prav tako tudi poznavanje don Boska in uresničevanja preventivnega sistema, salezijanske mladinske duhovnosti ter vzgojnega in duhovnega spremljanja na osebni ravni, na ravni skupine in na ravni vzgojnega okolja.
- ▮ Pridobiti si kompetence vzgojnega vodenja in druge kompetence, ki so značilne za posamezno vlogo, ter pomagati pri reševanju začetnih težav, ki so neločljivo povezane s posameznim vzgojnim delom.
- ▮ Razvijanje kompetenc za aktivno in soodgovorno sodelovanje v skupinah in ekipah oratorija-mladinskega centra. Skupaj s tem razvijanje pozitivnega vodenja in družbene angažiranosti.
- ▮ Razumevanje trajne formacije kot orodja za osebno in vzgojno rast, ki pomaga zagotavljati ustrezne odzive na trenutne potrebe.

C Zelo zanimive in plodne so tudi **izkušnje sobivanja, bratskega življenja, trajne formacije in molitve mladih animatorjev s salezijansko skupnostjo**. V tem smislu je izredno bogato, če v lokalnem načrtovanju spodbudimo posebne in redne tovrstne ponudbe.

Poleg tega mnoge inšpektorije dojemajo okolje oratorija-mladinskega centra kot idealen prostor za pastoralne izkušnje začetne formacije kandidatov za salezijansko življenje in za mlade salezijance na vzgojni praksi.

4 4

STRUKTURE SODELOVANJA IN ODGOVORNOSTI

Ena od močnih točk oratorija-mladinskega centra je spodbujanje soodgovornosti. Ta temelji na zaupanju, pri čemer animatorji in mladi postanejo pravi protagonisti ponudb. Za animacijo so soodgovorni vsi, vendar velja izpostaviti nekatere posebne vloge.

4 4 1

Lokalna animacija

A **Voditelj lokalnega oratorija-mladinskega centra** ne sme zmanjšati sodelovanja in soodgovornosti drugih članov centra, temveč jih mora spodbujati in jim omogočati razvoj. Biti mora salezijanec ali laik, ki je dosleden v tem, kar govori, dela in predlaga; s poklicanostjo za delo med mladimi, s simpatijo in usposobljenostjo; z apostolskim duhom, s sposobnostjo za neposredne in globoke odnose s sodelavci ter s spodbudno prisotnostjo med mladimi; z ustvarjalnostjo in odločnostjo za prenavljanje ponudb in spodbujanje navdušenja; s skrbjo za operativno enotnost ekipe in za njeno rast v veri.

B Zato se lahko **vloga voditelja oratorija-mladinskega centra izvaja na različne načine**. Med možnimi izbirami je predvideno, da je *ravnatelj salezijanske hiše tudi voditelj oratorija-mladinskega centra*. Na ta način lahko ista oseba spodbuja in podpira vzgojno-pastoralno usmeritev oratorija-mladinskega centra, za katero bo odgovorna tudi na širši ravni skupnosti, in sicer tako pri vsakodnevnem vodenju vzgojnega okolja kot pri vsakodnevnem vodenju oseb in praktičnih vidikov.

Kot je navedeno v 20. posebnem vrhovnem zboru, naj bo vodja oratorija-mladinskega centra tudi kaplan v župniji, da bo lahko tesneje spremljal področje mladine v župniji (prim. 20. VZ, št. 432).

Kot vemo je v nekaterih primerih vodja oratorija-mladinskega centra laik. Nekateri inšpektorije so namreč izkoristile možnost, da vzpostavijo tako obliko vodenja za polni ali krajši delovni čas. Močno se priporoča, da je ta oseba del sveta VPS celotne salezijanske krajevne navzočnosti.

C Vloga skupine animatorjev, ki je bistveni del VPS, je, da mladim služi kot referenčna točka v njihovem življenju. Vzgojitelji oratorija-mladinskega centra so animatorji prvega sprejema na dvorišču, člani koordinacijske ekipe, animatorji skupin, športni trenerji, voditelji ustvarjalnih delavnic. Delajo skupaj in se kot vzgojitelji nenehno usposabljaajo (permanentno formirajo).

D Svet oratorija-mladinskega centra ali svet VPS oratorija-mladinskega centra je animacijski organ, ki deluje kot vez med različnimi sektorji in dejavnostmi, ki sestavljajo oratorij-mladinski center. Zadolžen je za pripravo VPN oz. *vzgojne pastoralne ponudbe*, v kateri so načrtane vzgojno-pastoralne smernice; pri tem se sklicuje oz. upošteva VPN celotne ustanove. Povezuje se in sodeluje z drugimi sveti, ki so prisotni v celotni ustanovi.

Člani tega sveta zastopajo različna področja in morajo imeti poleg specifične usposobljenosti in pripadnosti področju, ki ga zastopajo, tudi salezijanski in pastoralni čut, ki jim omogoča sodelovanje pri vzgojnih vprašanih oratorijske skupnosti. Skupaj z vodjem oratorijskega-mladinskega centra (ki je neposredno odgovoren za njegovo delovanje) tvorijo jedro vzgojnega okolja in si delijo odgovornost za njegovo upravljanje.

»Znotraj sestavljenih ustanov, ki imajo več področij dejavnosti (župnija, šola, študentski dom, mladi v težavah), lahko obstaja več VPS ali pa ena sama. Če je v tem delu ena sama VPS, tedaj je en sam tudi svet VPS, ki se sklada s svetom ustanove. Če pa je toliko VPS, kot je področij dela ustanove, ima vsaka od njih lasten svet in obstaja svet ustanove, ki ga sestavljajo zastopniki svetov vseh VPS.« (24. VZ, št. 161).

Vodja ne nadomešča sveta oratorija-mladinskega centra, temveč mu predseduje in spodbuja potrebno sinergijo med osebami. Njegova sestava in delovanje se podrejata dinamičnim smernicam in merilom, pa tudi kontinuiteti, v skladu s smernicami inšpektorja z njegovim svetom.

»Salezijanska skupnost naj ustanovi ali utrdi svet VPS in/ali svet ustanove kot centralni organ, ki animira in usklajuje vse salezijansko delo z razmišljanjem, dialogom, načrtovanjem in preverbo vzgojno-pastoralnega dela. Ti sveti naj bodo sestavljeni iz tistih SDB in laikov, ki imajo odgovorne vloge v VPS, v skladu z merili, določenimi na inšpektorialni ravni.« (24 VZ, št. 171).

Ta svet naj bo kraj pogovora, kjer razmišljanje in predlogi mladinskega centra štejejo, in v katerem se spodbuja odzivanje na morebitne probleme. Vendar pa ta organ ni organ za dokončno odločanje, temveč je bolj posvetovalnega značaja. Vendar bodo njegovi predlogi upoštevani, če bodo v skladu z VPN oz. v skladu z duhom VPN.

Njegove odgovornosti so naslednje: ocenjevanje in spodbujanje letnega vzgojno-pastoralnega načrtovanja na podlagi glavnih potreb stanja mladih in usmeritev lokalnih VPN celotne salezijanske ustanove; usklajevanje različnih vzgojnih ponudb združenj in skupin ter skrb za usklajevanje in povezovanje različnih pastoralnih pristopov; spodbujati salezijanska združenja kot vzgojno izkušnjo, izmenjava informacij in usklajevanje med različnimi skupinami in združenji; ohranjanje povezave in sodelovanja z drugimi akterji za mlade, ki delujejo na teritoriju in v krajevni Cerkvi; zagotavljanje vpetosti oratorija-mladinskega centra v župnijsko skupnost.

E VPN oratorija-mladinskega centra mora spodbujati **participativne organizacije, ki jih vodijo mladi**, tako da se skupaj zavedajo vzgojne poti: majhne debatne in pogovorne skupine, parlamenti in drugi trenutki, ki mladim omogočajo, da se izrazijo (predstavijo svoje konkretne iniciative, preverijo prehojeno pot in načrtujejo nekatere korake za prihodnost). Vsekakor vse to prispeva k cilju, da bi vsi ali mnogi sodelovali in bili so-odgovorni za oratorij-mladinski center.

Prav tako je treba spodbujati **strukture sodelovanja družin**. Oratorij-mladinski center je tudi okolje, v katerem se najlažje uresniči smernice, ki se navdihujejo v usmeritvah dokumenta »Mladinska pastorala in družina« (prim. PGF – MPD). Natančneje to pomeni, da naše pastoralno delovanje

pomaga družinam, da okrepijo, ohranijo in po potrebi ponovno odkrijejo svoj prispevek v vsakdanjem življenju oratorija-mladinskega centra. Spodbujati jih mora na njihovi nenehni poti človeške rasti in rasti v veri. Vztrajati mora pri nujnosti družinskega dialoga, v katerem se najstnik počuti slišane in spoštovanega. Spodbujati mora srečanja in sobivanje med družinami, da bi omogočili izmenjavo izkušenj, ki krepijo odnos starš – otrok. Posebno pozornost mora nameniti spremljanju vseh vrst družin, ki sestavljajo VPS. (Prim. PGF – MDP: tu je sinergija med mladinsko pastoralo in družino poglobljeno raziskana in ponujene so nekatere konkretne smernice za VPN).

F Poleg VPN so element lokalne organizacije tudi **statuti in/ali pravilniki** o delovanju. Ti določajo:

- ▮ od koga sta odvisna ustanova in pravna oseba oratorija-mladinskega centra;
- ▮ odgovorno osebo ustanove oz. pravne osebe;
- ▮ organe za participacijo ter osebne in skupnostne kompetence;
- ▮ odnos z organi za participacijo in animacijo salezijanske ustanove, z družinami ter s civilnimi in cerkvenimi organizacijami;
- ▮ oblikovanje meril, ki se tičejo združenj oz. skupin in vsakodnevnega vodenja: splošna pravila obnašanja; odpiralni čas in uporaba prostorov in opreme; organizacija iniciativ in dogodkov, vzdrževanje in čiščenje; varnostni ukrepi, ki jih določajo normative za delovanje in za prostore; vodenje tajništva, dokumentacije in zasebnosti; uprava in računovodstvo; komunikacija.

Pri smernicah institucionalne in verske dejavnosti je treba razmisliti tudi o vzpostavitvi sporazumov z drugimi institucijami, o odgovorni skrbi za premoženje, o kulturi zakonitega delovanja, ki ne predstavlja tveganja ne za osebe ne za strukture.

Inšpektorialni/nacionalni animacijski center

A **Inšpektorialna komisija** za spremljanje oratorijev-mladinskih centrov sodeluje pri animaciji mladinske pastore v inšpektoriji. Vodja in člani te komisije skrbijo za pripravo, izvajanje in vrednotenje smernic inšpektorialnega vzgojno-pastoralnega načrta v zvezi z oratoriji-mladinskimi centri.

Inšpektorialna komisija za oratorije-mladinske centre se v polnosti razvije, *ko deluje v mreži, ko sodeluje in se usklajuje z drugimi inšpektorialnimi komisijami*: za šole, za centre za poklicna izobraževanja, za univerze, za župnije, za socialne ustanove, za salezijansko mladino, za poklicno animacijo, za misijonsko animacijo in misijonsko prostovoljstvo ter za družbeno komunikacijo. Inšpektorialna komisija za formacijo zagotavlja formacijsko spremljanje mladih salezijancev, ki so za apostolat dodeljeni v oratorij-mladinski center ter sodelujejo pri njegovem vodenju in animaciji.

B Da bi bilo mogoče uresničiti doslej naštet, je treba **na najprimernejši način pristopiti k problemu financiranja in pogojenosti s strani obstoječih struktur**, da bi tako podprli dejavnosti in formacijo animatorjev. Lokalna ustanova in salezijanski inšpektorat morata oratoriju-mladinskemu centru zagotoviti ustrezne materialne in ekonomske vire, da bo lahko konkretno uresničeval svoje vzgojno delo. Ne morejo biti vse dejavnosti oratorija-mladinskega centra brezplačne in temelječe na brezplačnem prostovoljskem delu. Ekonomsko poslovanje je treba domisliti v luči zvestobe celotnemu poslanstvu lokalne salezijanske navzočnosti.

Po drugi strani pa mora oratorij-mladinski center v okviru svojih možnosti in v skladu z lokalnimi in inšpektorialnimi VPN poiskati druge vire za samooskrbo, za financiranje in zbiranje sredstev, kot so to: članarine, institucionalne iniciative za zbiranje sredstev, javne in zasebne donacije, prihodki od zbiranja donacij, sponzorstva in oglaševanja, upravljanje projektov financiranja ter vsi drugi prihodki, ki jih dovoljuje inšpektorija; poleg tistih, ki so na voljo v lokalni skupnosti in sami inšpektoriji.

Oratorij-mladinski center mora imeti organizacijsko in proračunsko avtonomijo, da se omogoči odgovornejše, učinkovitejše in gospodarnejše upravljanje. Vendar pa je treba poudariti, da je dejavnost oratorija-mladinskega centra v upravnem in proračunskem smislu del ekonomije lokalne salezijanske navzočnosti v skladu z merili inšpektorije.

Inšpektorialna načrtovalno-razvojna pisarna oz. ekipa, ki jo usklajuje inšpektorialni ekonom, lahko pomaga zagotoviti preglednost, soodgovornost in trajnost tega sektorja, tako da je v službi njegovega specifičnega poslanstva, institucionalne okrepitve in pozitivitve. Ob tem je treba upoštevati inšpektorialni VPN in dejstvo, da odgovornost za usklajevanje vseh pastoralnih sektorjev in področij pripada inšpektorialnemu delegatu za mladinsko pastoralno z ekipo.

C Na nacionalni ravni, kjer obstajata dve ali več inšpektorialnih komisij za oratorije-mladinske centre, se morajo te usklajevati in delovati glede na skupni načrt ter sodelovati v širših mrežah. Delo oratorijev in mladinskih centrov se ne konča v mestnih okrožjih/četrlih. **Nacionalno mrežno delovanje zahteva obsežno koordinacijo**, da bi bili prisotni na mnenjskih »forumih« ter v otroških in mladinskih organizacijah, ki vplivajo na odločitve v zvezi z mladinsko politiko (vzgojna preventiva, socialne pobude, formacija in promocija prostovoljstva, družbeno-kulturna animacija, promocija vzgojnega preživljanja prostega časa).

Naši oratoriji-mladinski centri se lahko ustanovijo kot civilno priznane organizacije, da bi se lažje povezali s civilnimi ustanovami in dostopali do virov financiranja. Hkrati pa mora njihov institucionalni namen spoštovati cilje salezijanske karizme ter biti oblikovan v duhu služenja in občestva z lokalno in inšpektorialno stvarnostjo.

NA KRATKO

